

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

Articulus I. De ætate ad valorem Sponsalium de futuro?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

QUÆSTIO II.

Ad Titulum II. de desponsatione Impuberum,

584. **D**esponsatio Impuberum significat Sponsalia inita per impubes, vel inter se, vel cum puberibus, sive sint de præsentis, sive de futuro. Pubertas autem habetur in Masculis. 14. in feminis 12. ætatis anno; c. *Attestationes. b. t.* Agitur hoc titulo de ætate, non solum requisitâ ad valorem Sponsalium, de futuro, sed etiam de præsentis, atque adeo in quantum ætatis defectus est impedimentum dirimens matrimonium, cum tali defectu contractum,

ARTICULUS I.

De ætate ad valorem Sponsalium de futuro?

585. Prima quæstio est, qualis ætas in contrahentibus Sponsalia de futuro, ad eorum valorem requiratur. Resp. quòd septennium completum, ex c. 4. b. t. Cum enim quidam perfectæ ætatis quandam puellam in cunabulis desponsasset, & procedente tempore matrem puellæ cognovisset, & eam in Uxorem accepisset, dubitatum autem esset, an hujusmodi matrimonium stare debeat? Alexander III. respondit: quòd si præfatus Vir matrem puellæ, antequam illa septimum annum compleisset, in Uxorem accepit, *matrimonium non dissolvatur; cum desponsationes hujusmodi nullæ sint, quæ in cunabulis fiunt.* Verùm, si postquam puella septimum annum complevit, prædictus Vir Matrem ejus accepit Uxorem (cum Sponsalia ex tunc placere consueverint) inter eos sententia divortii non differatur promulgare; & nec ipsum filiam, seu matrem habere, permittatur.

586. Idem ferè casus habetur in c. *Accessit. s. eod.* ubi quæsitum fuit, an matrimonium Titii cum Matre puellæ teneat, quam prius, necdum septennem sibi Titius desponsaverat? Ad hoc enim idem Alexander III. Eboracensî Episcopo rescribens ait: man-

damus, quatenus si tibi confiterit, quòd puella non esset septennis, quando G. desponsata fuit, & postea in eum non consenserit, & quòd idem G. ab hujusmodi desponsatione per te fuerit absolutus, *matrimonium inter eundem G. & matrem puellæ celebratum præcipis inviolabiliter observari,* & eorum prolem denuncies esse legitimam; quia *desponsationes & matrimonia ante septem annos fieri non possunt, si consensus postea non accedit.* Sanè si præfata puella ante desponsationem septimum annum compleverat, licet prædictus Vir à desponsatione ipsius puellæ ipso jure fuerit absolutus, cum ea in eum consentire noluerit: inhonestum tamen videtur, ut matrem habeat, cujus filia fuit sibi desponsata.

Denique c. *ad dissolvendum 13. eod.* 587. Innocentius III. in casu accusati matrimonii, *interloquendo* inquit, *pronuntiavimus*, inter Juvenem & puellam nec matrimonium nec Sponsalia fuisse contracta: *cum constet, puellam nondum ad septennium pervenisse.* Quo circa nec accusatio locum habebat, cum non esset, quòd posset legitime accusari. Ex dictis juribus clarè sequitur, nec Sponsalia de futuro validè contrahi, nondum completo à contrahentibus, vel uno eorum septennio ætatis.

Quæstio altera est, an, & qualiter hoc septennium debeat esse completum, ad contrahenda validè Sponsalia? an necessarium sit, quòd sit completum physicè? an sufficiat, quòd moraliter? Primo modo completum dicitur, si nulla desit dies; licet Pirhing de *Sponsalibus Impub. num. 2.* censeat, sufficere, quòd ultima sit dies inchoata Arg. L. *Quà ætate. ff. qui testament. facere poss.* secundo modo completum dicitur, si vel malitia suppleat ætatem, vel si quis jam proximus sit septennio, ut contingeret in eo, cui deessent ad septennium physicè completum duo, 3. vel 4. dies; quia in morali, seu prudenti homi-

hominum iudicio, parum pro nihilo reputatur. Tunc autem malitia (hoc est, prudentia) dicitur supplere aetatem in infantibus, seu septennio minoribus, quando in aliquo, etiam ante illos annos, ea adest maturitas intellectus, ut capax sit intelligere obligationem Sponsalium, & super electione facienda praevis rationis iudicio, deliberare, ea nimirum deliberatione, quae ad graviter peccandum requiritur; his praemissis.

§89. Prima sententia docet, malitia supplente aetatem sufficere septennium hoc sensu moraliter completerum; sic Gonzalez in c. 5. h. t. n. 4. ubi ait: si prudentia suppleat aetatem, hoc est, defectum legitima aetatis, non officere Sponsalibus contrahendis, citans pro se P. Sanchez. l. 1. hic D. 16. n. 9. Basil. Pont. l. 12. de matr. c. 5. & alios. Ratio huius sententiae est, 1. ex c. Juvenis. 3. de Sponsalibus. ubi Pontifex rogatus, an Juvenis (qui puellam nondum septennem duxit) possit in Uxorem accipere Consobrinam ejus? respondit negativè propterea, quòd ex Sponsalibus puellae inter ipsum, ac huius Consobrinam, natum sit impedimentum justitiae publicae; igitur cum hoc jam non nascatur, nisi ex Sponsalibus validis, juxta Trident. Sess. 24. de Reform. matr. c. 3. Sponsalia cum nondum septenni, saltem ubi malitia supplet aetatem, valent.

§90. Secundo l. 14. ff. de sponsalib. dicitur: in Sponsalibus contrahendis aetatem definitam non esse, ut in matrimoniis; quapropter à primordio et aetatis Sponsalia effici possunt, si modo, id fieri, ab utraque persona intelligatur. 3. Quia Sponsalia ordinantur ad matrimonium; at in hoc malitia supplet aetatem per c. 9. h. t. ibi: cum aetatem videatur supplevisse malitia; ergo etiam in Sponsalibus. 4. Quia septennium Sponsalibus praefixum est à jure, solum ob praesumptum rationis usum in ea aetate communiter praesentem, & non antè; si ergo constet veritas, quòd jam ante septennium adsit, cessat juris dispositio in tali praesumptione fundata.

§91. Altera sententia, priori contraria negat in Sponsalibus de futuro sufficere, quòd malitia suppleat aetatem. Sic Barbof. in c. Juvenis. 3. de Sponsalibus, ubi complures pro eadem refert. 1. Quia Sponsalia ante septennium physice completum con-

tracta, juris dispositione nulla sunt. Pat. ex c. literas. 4. de desponsat. Impub. ubi improbatur matrimonium Viri cum Matre puellae, illi in cunabulis desponsatae, si Matrem duxit in Uxorem, antequam puella septimum annum complevisset; non autem, si eam duxit, postquam puella septimum annum complevit, ut constat ex textu relato sup. hoc autem intelligitur de completo physice, quia intelligi non potest, de completo per proximitatem ad septennium; nec etiam existentiam intra illud; ut constat ex c. ad dissolvendum. 13. h. t. Nec etiam de completo solum moraliter, seu de malitia septennium proveniente. 1. quia ipsi adversarii, ut patet ex eorum fundamentis in n. §89. supponunt, quòd in casu c. Juvenis, relato n. §89. ante septennium physice completum in puella desponsata prudentia suppleverit aetatem; & tamen Sponsalia fuere nulla, & subsequens matrimonium cum ejus Consobrina validum.

Et ratio est, quia quando lex certum tempus requirit ad judicandam prudentiam alterius, non potest, vel per diem praeveneri. L. quae aetate. ff. de Testam. l. anniculus. ff. de Verb. signif. deinde quoties verba legis ad annos consummatos, seu completos referuntur (ut, cum dicitur: cum tot annorum fuerit, vel, cum tot annos compleverit, vel excefferit) tempus completum esse debet physice, nec sufficit inceptum esse c. Subdiaconus. 104. dist. 77. ubi dicitur Subdiaconus non minor 20. annis ordinatur; & glossa V. non minor; ait ita, quòd compleverit. 20. annum; c. Cum in cunctis. 7. de Elect. ubi requiritur aetas. 30. annorum exacta; licet aliud sit in dignitatibus secularibus, vel cum dicitur: non ante talem aetatem; ubi sufficit annus inchoatus, quo sensu intelligitur Trident. Sess. 23. de Reform. c. 12. his praemissis.

Resp. stando in jure positivo, non valere §92. Sponsalia ante septennium physice completum; licet malitia suppleat aetatem; aut contrahentes sint proximi septennio, id; quòd suadent rationes pro secunda sententia, quòd verum est 1. si prudentia tunc aetatem non suppleat; tunc enim earent iudicio ad deliberandum, prout requiritur; ut rectè not. Gonzalez. cit. n. 4. cum Sanchez cit. pariter n. 4. qui con-

cedunt, ubi malitia non supplet ætatem, totum tempus septennii completum desiderari. Verum est. 2. Quia tempus *physicè* completum in hoc casu desideratur, esto ante illud adsit prudentia sufficiens, probat ratio in n. priori, & textus c. *litteras*. 3. b. t. ibi: *antequam septimum annum compleisset*. in c. *Accessit*. 5. eod. ibi: desponsationes, & matrimonia, *ante septem annos* fieri non possunt; quæ verba citra fundamentum juris per ly *moraliter*, ab aduersa parte restringuntur.

593. Ad 1. rationem in contrarium ex c. *Juuenis*. 3. de *sponsalibus*. Resp. in eo casu non reprobari matrimonium Juuenis cum Consobrino puellæ, prius illi, nondum septennis desponsatæ, *propter impedimentum iustitiæ publicæ* ex illis Sponsalibus utcunq; natum; sed an non ex sua fragilitate tentaverit, quod complere non potuit, vel puella, postea septennis, non ratificaverit priorem consensum, & sic Sponsalia convaluerint. Deinde esto Pontifex illud matrimonium reprobasset ob impedimentum iustitiæ publicæ, natum ex illis Sponsalibus; hinc tamen non sequitur, fuisse valida, ante septennium, malitiâ suppleta ætatem, ut aduersarii supponunt; quia olim ex Sponsalibus etiam invalidis ex alio capite, quàm defectu consensûs, nascebatur hoc impedimentum: at juxta ipsos non erant invalida ex defectu consensûs, cum prudentia suppleverit ætatem, ut fatentur, igitur ex solo defectu ætatis, seu septennii, *physicè* completi.

594. Ad 2. in n. 590. Resp. concedi à nobis, in Sponsalibus, ætatem non esse ita definitam, sicut in matrimonio, prout dicitur cit. l. 14. Primò, quia septennium non ita præscriptum est, ut, si constaret in ea ætate, etiam completâ, nondum adfuisse malitiam, seu prudentiam ad consensum, prout requiritur, Sponsalia tunc contracta, valerent. Hunc enim defectum jus positivum supplere non potest, ut per se patet; quamvis non forent irrita defectu ætatis; at matrimonium, completâ pubertate contractum valeret, esto tunc nondum adesset *potentia generandi*; cum hujus defectus sit solum temporalis; ita Sylvester. V. *Matrimon.* 5. q. 7. nec potentia ea (nisi perpetuò defutura sit) obsit matrimonio, sicut defectus consensûs.

Secundò pro matrimonio definitum est tempus *etiam proximum* pubertati c. *attributiones*. 10. b. t. ubi Juuenis, qui nondum completo 12. ætatis anno, mulierem duxerat, sed postea defectu ætatis pro matrimonio legaliter requisitæ in se, recusaverat, à mulieris impetitione absoluitur, *si constitierit*, quòd Juuenis circa finem decimi quarti anni in eam non consenserit. 3. pro matrimonio definitum est tempus, quo malitia supplet ætatem. ex cit. c. 9. de quo n. 590. ex c. *Tuanobis*. 14. ibi: *ætatem in ea prudentia non supplebat*: at neutrum reperitur in jure expressum de Sponsalibus, ut const. ex dictis, ubi cæteroquin authores, opinionis contrariæ, meritò se fundare poterant.

Dixi: concedi à nobis, ætatem pro Sponsalibus non ita esse definitam, sicut in matrimonio; sed per hoc ex illa l. 14. non probari sufficere, quòd in Sponsalibus prudentia suppleat ætatem; (jure requisitam pro Sponsalibus etiam de futuro) licet enim dicat, à *primordio ætatis statim posse Sponsalia perfici*, si modò id fieri ab utraque Persona intelligatur: statim tamen addit hæc verba: *id est, si non sint minores septem annis*. Accedit, quòd licet ea lex contrariis faveret, in hoc casu attendi non debet, cum in hoc jus Canonicum duntaxat considerari debeat.

Ad 3. Resp. à matrimonio, in hoc casu, non rectè duci paritatem ad sola Sponsalia de futuro. Nam de his quoad casum temporis, quo contrahentes vel sunt pubertati proximi, vel malitia ætatem supplet, nihil omnino expressum est in jure, secus pro matrimonio ex num. 590. nec etiam ratio pro his militat pro illis. Nam pro matrimoniis statuendi sufficiens tempus, etiam pubertate non completâ *physicè*, fuit periculum incontinentiæ in his, qui vel pubertati proximi sunt, vel ante juris annos copulæ idonei sunt, prout patet ab exemplis, quæ refert D. Gregorius lib. 4. *dialog.* ubi narrat, puerum novem annorum ingravidasse nutricem suam; & Corradus lib. 4. *dispens.* *Apostol.* c. 2. n. 12. idem affirmat de puero 10. annorum, ex D. Hieronymo, ubi addit, Neapolitanam puellam peperisse, cum esset 10. tantum annorum.

Ad 4. Resp. dispositionem juris, qua fundatur in praesumptione meri facti, cedere veritati; non autem, qua fundatur in praesumptione probabilis periculi, uti alias dixi, lib. 1. decret. tit. 2. de Constitut. alias professio religiosa, contra constitutionem Tridentini facta, ante completum 16. aetatis annum (quia prius non praesumitur adesse sufficiens prudentia, se perpetuo in tali statu obligandi) valida foret, ubi constaret, quod malitia aetatem suppleat; quod tamen dici non potest. Quare negandum est, illam juris dispositionem fundari in sola praesumptione, praesertim meri facti. Ecclesia enim propterea tempus illud completi septennii, & non prius, tanquam terminum insufficientiae communiter contingentis esse voluit, ut evitarentur confusiones, lites, & fraudes nascituræ, si tempus malitiae suppletis aetatem, quod valde incertum est, permittum esset, prout videri potest ex tot casibus hoc titulo contentis. Cum autem vulgare sit inter Theologos, & Juristas: *malitia supplet aetatem*, ut habetur c. de illis, de despons. impub. & c. unico, eod. in 6. quaeri potest, quid inibi per *malitiam* intelligatur, cui tribuatur vis supplendi aetatis defectum? Resp. quod gloss. in c. de illis pro *malitia* intelligat *prudentiam*, idque probat ex c. ult. eod. ubi sic: Respondemus, quod si puella nubilus non erat aetatis, cum saepe fatus Vir desponsavit eandem, *Et aetatem in ea prudentia non supplebat*, proculdubio inter eos non conjugium, sed Sponsalia contracta fuerunt. Citatam glossam allegat Tannerus, qui pro *malitia* interpretatur *sapientiam, discretionem, & doli capacitatem*. Favet Sanchez, qui lib. 1. Matr. dispens. 16. n. 8. & 9. affirmans, valere Sponsalia ante septennium, *si malitia suppleat aetatem*, exponit, *si eo tempore rationis usus contrahentibus ad sit*.

Barbosa verò, in c. fin. n. 3. ut verificetur, quod pro contrahendo matrimonio, malitia suppleat aetatem, requirit duo copulative, nimirum potentiam ad carnalem copulam, & prudentiam ad discernendam vim conjugalis consensus. Sic Barbos. in c. fin. de despons. impub. num. 3. Sanchez. l. 1. D. 16. n. 13. primum autem adesse, probatur patenter, circa poten-

tiam generandi ante pubertatem, si femina impubes ab alio cognita fuerit; vel puer impubes talem aliam feminam cognovit, copula verò subsequuta in muliere probatur ex relatione obstetricum, deputatarum per Judicem ad id dignoscendum. Et hæc probatio passim admittitur urgente necessitate, ne matrimonium jam contractum dissolvatur; sic Barbos. in c. 9. de despons. impub. n. 5.

Tertia quaestio est, an peccent, qui ante legitimum aetatem contrahunt Sponsalia de futuro? Resp. quod affirmativam, cum aliis, sequatur Bonacina q. 1. de sponsal. p. 4. n. 6. & Sylvester. V. Matrimonium, s. n. 6. qui hoc extendunt etiam ad eos, qui consulunt, aut inducunt septennio minores ad contrahendum, ex c. 2. b. t. ibi: *distriktius inbibemus, ne aliqui, quorum uterque, vel alter, ad aetatem legibus vel Canonibus determinatam, non pervenerint, conjungantur*: sed oppositum probabilius est; ita Sanchez. l. 1. hic D. 27. Quia contrahere Sponsalia de futuro ante completum septennium, nullo jure prohibitum est. Nam c. 2. loquitur de contractu Matrimonii, ut colligitur ex illo verbo, *ne conjungantur*; Sponsalia enim de futuro non sunt *Conjunctio*, sed *conjunctionis promissio*; sic Barbos. in cit. c. 2. n. 2. cum enim ea lex poenalis sit, extendi non debet ad *Conjunctionem* solum *in spe*, seu per modum dispositionis, qualis sit per Sponsalia de futuro. Sed nec intelligi potest de *Conjunctione per carnalem copulam*. Nam hæc neque causa boni publici sine animorum seu consensus mutui conjunctione, concedi potest; ergo loquitur solum de *Conjunctione animorum*, nimirum per ipsum matrimonii contractum.

Si quaeras, an Sponsalia de futuro, nulla defectu aetatis, convalescant expressa vel tacita ratificatione, postquam debita aetas advenerit? Resp. affirmativè, ex c. Accessit. s. b. t. ibi: quia desponsationes ante legitimum annum fieri non debent, praesertim, *si consensus postea non intervenit*; ergo factæ valebunt, si consensus postea intervenerit. Cum enim in hoc casu invaliditas unice proveniat ex defectu consensus *in aetate legitima*, sublato eo defectu per consensum *in aetate legitima*, cæteris persistentibus cessabit invaliditas.